

**Ը.00.02 – «ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ, ՆՐԱ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»**

**ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՑԱՇԱՐ**

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (75 ՀԱՐՑ)

1. Արտադրության հավասարակշիռ ծավալը «ամբողջական ծախսումներ» մոդելում /ծախսեր-եկամուտ, արտահոսք-ներհոսք եղանակներ/: Հավասարակշիռ ՀՆԱ-ն լրիվ գբադվածության պայմաններում, անկման և գնաճի խզումները:
2. Պահանջարկի և առաջարկի գնային առաձգականությունները, դրանց գործոնները: Պահանջարկի խաչաձև և եկամտային առաձգականությունները:
3. Արտադրության ծախքերը. արտաքին /հաշվապահական/ և ներքին /այլընտրանքային/ ծախքեր: Տնտեսական շահույթը և դրա աղբյուրները:
4. Կատարյալ և ոչ կատարյալ մրցակցություն. շուկայական չորս հիմնական մոդելները և արդյունավտության համեմատական վերլուծությունն այդ մոդելներում:
5. Ռեսուրսների պահանջարկի բնույթը, գործոնները և առաձգականությունը: Ռեսուրսների օպտիմալ հարաբերակցությունը /նվազագույն ծախքի և շահույթի մաքսիմալացման կանոնները/:
6. Աշխատանքը և աշխատավարձը, հավասարակշռությունը աշխատանքի շուկայում, առանձնահատկությունները:
7. Կապիտալի բնորոշումը. ֆիզիկական և փողային կապիտալ: Տոկոսադրույքը և դրա մեծությունը որոշող գործոնները:
8. Տնտեսական ռենտան, հողային ռենտան որպես ավելցուկ: Հողի գինը:
9. ՀՆԱ-ի հաշվարկման եղանակները, իրական և անվանական ՀՆԱ: ՀՆԱ-ն և բնակչության բարեկեցությունը:
10. Տնտեսագիտության ուսումնասիրության առարկան և դրա էվոյուցիան: Տնտեսագիտությունը որպես ընտրության, արդյունավետության և խնայողության գիտություն:
11. Հավասարակշռության հաստատման և պահպանման լուսաբանումը «AD-AS» մոդելում:
12. Արժողության /գին, արժեք, փոխանակային արժեք/ և շահույթի /զուտ արդյունք, հավելյալ արդյունք, հավելյալ արժեք և այլն/ տեսությունների էվոյուցիան:
13. Դասական հայեցակարգի հիմնարար սկզբունքները և դրանց քննադատական մեկնաբանությունները պատմական, ինստիտուցիոնալ և քեյնսյան ուղղությունների կողմից:
14. Մմիթի, Մարքսի և Քեյնսի տնտեսագիտական մոդելները և դրանց համեմատական վերլուծությունը:

15. Գործազրկության և գնաճի կապը՝ Ֆիլիպսի կորը, կարճատև /ստագֆլյացիա/ և երկարատև /մոնետարիզմ, ռացիոնալ և ադապտիվ սպասումների տեսություններ/ ժամանակահատվածներում:
16. Արդյունաբերական սեփականություն (ԱՍ) և մտավոր սեփականության (ՄՍ) օբյեկտները:
17. Գյուտին արտոնագիր տալու պայմանները, ապրանքային և սպասարկման նշաններ, արդյունաբերական նմուշներ:
18. Մարքեթինգային ռազմավարության մշակման գործընթացը:
19. Մարքեթինգային հետազոտությունների հիմնական ուղղությունները և մեթոդները:
20. Ինքարժեքի ձևավորման մեթոդների համեմատական վերլուծություն:
21. Կազմակերպության դրամական հոսքերի գնահատում:
22. Ֆինանսական վերլուծության մեթոդները:
23. Կազմակերպության ֆինանսների կառավարման համակարգը և խնդիրները:
24. Պաշարների օպտիմալ չափի և դրա հետ փոխկապակցված ցուցանիշների որոշումը:
25. Պաշարների կառավարման համակարգերի բնութագրերը և դրանց համեմատական վերլուծությունը:
26. Ռիսկերի գնահատումը և կառավարումը:
27. Կազմակերպության արտաքին միջավայրի վերլուծությունը: Կազմակերպության արտաքին անուղղակի ազդեցության ոլորտները /PETSEL վերլուծություն/ և ուղղակի ազդեցության ոլորտները /Մ. Պորտերի մրցակցային ուժերի վերլուծություն/:
28. Կազմակերպության ռազմավարության վերլուծության և ընտրության գործընթացը: Ռազմավարության վերլուծության գործիքները /SWOT, BCG, SPACE/:
29. Շուկայի բացերը և կարգավորման ուղղությունները /մրցակցության սահմանափակումներ, տեղեկատվության անհամաչափություն, հանրային բարիքների արտադրություն, արտաքին էֆեկտները և դրանց տեսակները/:
30. Աղքատությունը և դրա նվազեցման ուղղությունները ՀՀ-ում /աղքատության հասկացությունը, սահմանումները, գնահատումը, գնահատման մեթոդաբանությունը, հիմնական ցուցանիշները/:
31. ՀՀ ֆինանսական համակարգը, կառուցվածքը և հիմնական գործառույթները:
32. Ֆինանսական շուկաները և ֆինանսական միջնորդները, հիմնական գործառույթները:
33. Ֆինանսական վերլուծության հիմնական մեթոդները:
34. Հարկերի էությունը, դասակարգումը և հարկման մեթոդները:
35. Հարկաբյուջետային քաղաքականություն, կազման և վերահսկողության հիմնական մեխանիզմներ:
36. Առևտրային բանկի դերը շուկայական տնտեսության մեջ և հիմնական գործառույթները:
37. Դրամավարկային քաղաքականություն, ծրագիրը, նպատակը և խնդիրները:
38. Արժեթղթերի էությունը, դասակարգումը, տեսակները և կիրառման ժամանակակից ուղղությունները:

39. Ապահովագրության էությունը և դերը տնտեսության մեջ:
40. Կապիտալ բյուջետավորման մեթոդները:
41. Հաշվապահական հաշվառման տարրերը, դրանց սահմանումը և դասակարգումը:
42. Ֆինանսական հաշվետվության ձևերն ու դրանց փոխադարձ կապը:
43. Կապիտալի կառուցվածք և արժեք, գնահատման հիմնական մեթոդները:
44. Պորտֆելային ռիսկ և եկամուտ, գնահատման մեթոդները:
45. Կազմակերպության ֆինանսական պլանավորումը:
46. Ռեսուրսների համամասնության Հեկշեր-Օհլինի թեորեմը և համաշխարհային շուկայում գործոնների գների հավասարեցումը:
47. Եկամուտների բաշխման վրա արտաքին առևտրի ազդեցության Ստոլպեր-Սամուելսոնի թեորեմը:
48. Արտաքին առևտրի վրա տնտեսական աճի ազդեցության Ռիբչինսկու թեորեմը:
49. Ռեսուրսների համամասնության թեորեմի ստուգումը. Լեոնտևի պարադոքսը և դրա մեկնաբանությունները:
50. Մրցակցային առավելությունների Պորտերի տեսությունը:
51. Արտաքին առևտրի հավասարակշռությունը, մեկնաբանությունը Էջվորդի արկղի միջոցով:
52. Ազատ առևտուր, հովանավորչություն, դեմպինգ:
53. Առևտրային հաշվեկշիռը և դրա կառուցվածքը:
54. Վճարային հաշվեկշռի կառուցվածքը և կարգավորման եղանակները:
55. Արտաքին առևտրի տարիֆային կարգավորման եղանակները:
56. Արտաքին առևտրի ոչ տարիֆային կարգավորման եղանակները:
57. Աշխատուժի միջազգային միգրացիան և դրա արդյունավետությունը:
58. Միջազգային արժութային համակարգի զարգացման հիմնական փուլերը:
59. Արժութային փոխարժեքը և դրա տեսակները:
60. Գլոբալ տնտեսական հիմնախնդիրների դրսևորումները:
61. Գծային ծրագրման խնդիր: Կիրառման օրինակներ. արտադրության օպտիմալ պլանավորման խնդիրը, տրանսպորտային խնդիրը:
62. Երկակիության տեսության հիմնական թեորեմները և դրանց տնտեսագիտական մեկնաբանությունը:
63. Դինամիկ մոդելներ. գնագոյացման սարդոստայնանման մոդելը, գիշատիչ- զոհ մոդելը:
64. Օպտիմալ կառավարման խնդիրը. օպտիմալ կառավարման մոդելը, շրջակա միջավայրի աղտոտումը վերահսկելու խնդիրը:
65. Պաշարների կառավարման հիմնական մոդելը, արտադրական մատակարարումների մոդելը, պաշարների կառավարման դինամիկ մոդելը:
66. Ընդհանրացված պահանջարկի ֆունկցիա: Սպառողական պահանջարկի կորեր (Էնգելի, գին-պահանջարկ, խաչաձև գին-պահանջարկ):
67. Ծախսերի մինիմալացման խնդիրը: Օպտիմալ փոխհատուցում և փոխհատուցված պահանջարկի կոր: Փոխհատուցված պահանջարկի առաձգականություն:
68. Սլուցկու հավասարումը: Շեպարդի լեմմա: Եկամտի և փոխարինման էֆեկտների մեկնաբանությունը Հիքսի սխեմայում տարբեր բնույթի բարիքների դեպքում:

69. Երկարաժամկետ ծախսերի ֆունկցիաները մասշտաբի տարբեր հաստույցների դեպքում:
70. IS կորը. հանրահաշվական և գրաֆիկական արտածումները: Պետական ծախսերի և հարկերի մուլտիպլիկատորներ:
71. Կապիտալազինվածության կայուն մակարդակը և Ոսկյա կանոնով մակարդակը Սոլոուի տնտեսական աճի մոդելում: Տնտեսական աճի գործոնները:
72. Քեյնսի և Ի. Ֆիշերի սպառման տեսությունները: Սպառման և տոկոսադրույքի կապը զուտ վարկատուի և զուտ վարկառուի դեպքերում:
73. Գծային միագործոն ռեգրեսիա: Ռեգրեսիայի գործակիցների վիճակագրական նշանակալիության մասին վարկածի ստուգումը՝ t վիճականի:
74. Դետերմինացիայի գործակիցը: Դետերմինացիայի գործակցի վիճակագրական նշանակալիության մասին վարկածի ստուգումը՝ F վիճականի:
75. Ստացիոնար ժամանակային շարքեր: <<Սպիտակ աղմուկ>> գործընթաց, AR(1) գործընթացի ստացիոնարությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնական

1. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флинн Ш. М., Экономикс, Принципы, проблемы и политика. Учебник, 18-ое издание, перевод с английского, Москва, 2011, 1009 с.
2. Курс экономической теории: Учебное пособие для студентов вузов, под редакцией А. В. Сидоровича, 3-е издание, Москва, 2007, 1035 с.
3. Котлер Ф., Маркетинг-менеджмент, Экспресс – курс, 2 издание, Москва, 2006, 814 с.
4. Брейли Р., Майерс С., Принципы корпоративных финансов, Москва, 2012, 967 с.
5. Մնացականյան Հ. Գ., Հակոբյան Ա. Զ., Ֆինանսներ և ֆինանսական համակարգ, Երևան, 2005, 88 էջ:
6. Թորոպյան Թ. Շ., Միջազգային տնտեսագիտություն. առևտուր և ֆինանսներ, երկրորդ հրատարակություն, Երևան, 2005, 382 էջ
7. Carbaugh R., International Economics, 15 th edition, Boston, USA, 2014, 554 p.
8. Магнус Л. Р., Катышев П. К., Эконометрика, Москва, 2001, 400 с.
9. Тарасевич Л. С., Гребенников П. И., Леусский А. И., Москва, 2003, 686 с.
10. Вариан Х., Микроэкономика, Промежуточный уровень. Современный подход, Москва, 1997, 767 с.
11. Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում, Խմբագիրներ Հ. Լ. Սարգսյան, Ա. Հ. Առաքելյան, Երևան, 2009, 174 էջ:

Օժանդակ

1. Աղաջանյան Հ. Ի., Տնտեսագիտության տեսություն, ուսումնական ձեռնարկ, մաս 1, Երևան, 2009, 472 էջ:
2. Աղաջանյան Հ. Ի., Տնտեսագիտության տեսություն, ուսումնական ձեռնարկ, մաս 2, Երևան, 2015, 484 էջ:
3. Пиндайк Р. С., Рабинфельд Д. Л., Микроэкономика, 5-ое изд., Санкт Петербург, 2002, 608 с.
4. Менькю Н. Г., Принципы микроэкономики, 2-ое изд., Санкт Петербург, 2003, 560с.

5. Ղանթարջյան Ս. Լ., Արտադրական մենեջմենթի մեթոդները և մոդելները, Ուս. ձեռնարկ, Երևան, 2009, 133 էջ:
6. Рыхтикова Н. А., Анализ и управление рисками организации: Учебное пособие, Москва, 2012, 239 с.
7. Lasher W., Practical Financial Management, South-Wester, 2011, 767 p.
8. Զուրաբյան Կ. Ա., Միրզախանյան Ք. Զ. Հաշվապահական հաշվառում, ուս. ձեռնարկ, Երևան, 2012, 173 էջ:
9. Բանկային գործ, գլխ. խմբագիր Բ. Ս. Ասատրյան, Երևան, 2013, 687 էջ:
10. О. В. Молчанова, Таможенное дело, М 2005
11. Թորոսյան Թ. Շ., Միջազգային տնտեսագիտություն, երրորդ հրատարակություն, Երևան, 2009, 207 էջ:
12. Фаминский И. П., Международные экономические отношения. 2-е издание, Москва, 2004, 847 с.
13. Husted S., Melvin M., International Economics, 9 th edition, USA, 2012, 424 p.
14. Бурда М., Виплош Ч., Макроэкономика, Санкт-Петербург, 1997, 829 с.
15. Мэнкью Н. Г., Макроэкономика. пер. с англ., Москва, 1994, 736 с.
16. Сакс Дж., Ларрен Ф., Макроэкономика. Глобальный подход, Москва, 1996, 848 с.
17. Доугерти К., Эконометрика, Санкт Петербург, 2009, 465 с.

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (25 ՀԱՐՑ)

1. Ներքին վերահսկողության համակարգը:
2. Կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացը.մեթոդները, մոդելները:
3. Ռազմավարական կառավարման գործառույթները և ռազմավարական կառավարման գործընթացի փուլերը:
4. Նախագծային կառավարման վերլուծության գործիքները և մոդելները: Նախագծի կառավարման մեթոդները:
5. Նոր արտադրանքի ներդրման մեթոդների առանձնահատկությունները և համեմատական վերլուծությունը:
6. Կազմակերպության ֆինանսական պլանավորում:
7. Կազմակերպության ֆինանսական վերլուծության ժամանակակից մեթոդները:
8. Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վերլուծություն:
9. Առաջնորդության տեսությունների համեմատական վերլուծություն:
10. Կազմակերպական վարքի ուղղությունները:
11. Մոտիվացման դասական տեսությունները և ժամանակակից մոտեցումները:
12. Կոնֆլիկտների կառավարում:
13. Պաշարների կառավարման գործընթացը: ABC-XYZ մատրիցա:
14. «Արտադրել կամ գնել» (MOB) հիմնախնդրի էությունը և լուծման ուղիները:
15. Գործարար գործընթացների կառավարման փուլերի նկարագիրը:
16. Գործարար գործընթացներին բնորոշ ռիսկերը:
17. Ձեռնարկատիրական ռիսկերի գնահատում:
18. Աջակցող և ճեղքող ինովացիաներ: Առարկայական և գործընթացային ինովացիաների առանձնահատկությունները և դրանց փոխադարձ կապը:
19. Անձնակազմի կառավարման գործընթացը:

20. Մարքեթինգային ռազմավարության մշակման գործընթացը:
21. Ստարտափերի զարգացման փուլային առանձնահատկությունները և կառավարման խնդիրները:
22. Ռիսկերի կառուցվածքային բնութագրերը: Ռիսկերի կառավարման նպատակը և խնդիրները:
23. Որակի կառավարման համակարգի ներդրումը կազմակերպությունում:
24. Նախագծային կառավարման վերլուծության գործիքները և մոդելները:
25. Ծառայության ոլորտ. նշանակությունը, կառուցվածքը, գործունեության նշանակությունը: Սոցիալական ոլորտը որպես ծառայության ոլորտի ենթահամակարգ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնական

1. Дафт Р. Л., Менеджмент, Санкт Петербург, 2019, 799 с.
2. Котлер Ф., Маркетинг-менеджмент, Экспресс – курс, 2 издание, Москва, 2020, 814 с.

Օժանդակ

1. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф., Менеджмент, Москва, 2018, 672 с.
2. Համբարձումյան Ա.Հ., Մարդկային ռեսուրսներ և աշխատանքի էկոնոմիկա, Երևան, 2011, 232 էջ: